

## Otvorenie výstavy Nová expozícia Architektonická súťaž

22. 9. 2026 | TLAČOVÁ SPRÁVA

**Organizátor:** Stredoslovenská galéria

**Miesto:** Stredoslovenská galéria, Bethlenov dom, Dolná 141/8, Banská Bystrica

**Vernisáž výstavy:** 30. 9. 2026, 17:00 hod. (streda)

**Trvanie výstavy:** 1. 10. – 29. 11. 2026

### Prezentované architektonické návrhy:

Liška a spol. s. r. o. – Mgr. art. Peter Liška, Mgr. art. Matúš Lelovský, Ing. arch. Róbert Bakyta

Marková a kolektív – Ing. arch. Natália Marková, Ing. arch. Ivana Fabiánová, Ing. arch. Ivan Kanich

Ing. arch. Jakub Kopec, ArtD.

### Prezentovaná grafická tvorba:

Gejza Angyal, Eduard Antal, Albín Brunovský, Ľudovít Fulla, Vladimír Gažovič, Vladimír Havrilla, Viktor Hermély, Vincent Hložník, Ján Lebiš, Eduard Ovčáček, Ján Paľo, Koloman Sokol, Dezider Tóth, Miloš Urbásek, Jana Želibská.

### Porota architektonickej súťaže

**Členovia súťažnej poroty:** Mgr. Mária Beňačková Rišková, predsedníčka poroty Mgr. Alexandra Kusá, PhD., Ing. arch. Peter Lényi, Mgr. Zuzana Majlingová, Mgr. Miloslava Borošová Michalcová, PhD., Mgr. Miroslava Keratová, PhD., Ing. arch. Rastislav Udžan, PhD.

### Experti súťažnej poroty:

Mgr. Peter Černek, doc. Mgr. art. Ján Šicko, ArtD., Mgr. art. Maroš Schmidt, Ing. Mgr. Daniela Volenská, PhD.

**Kurátorka výstavy:** Zuzana Majlingová

**Spolupráca:** PARADAJS PHOTO GALLERY

**Architektúra výstavy:** Ateliér Haus

## **Architektonická súťaž návrhov na novú expozíciu Stredoslovenskej galérie. Expozícia grafického umenia.**

Stredoslovenská galéria si v roku 2026 pripomína 70. výročie svojho založenia. Tento míľnik predstavuje príležitosť na odbornú bilanciu, no zároveň otvára priestor pre formulovanie nových vízií.

Komorná výstava situovaná vo foyeri Bethlenovho domu dokumentuje prepojenie bohatej histórie galérie s jej budúcim smerovaním. Ponúka pohľad na strategický rozvoj zbierkového fondu, ktorého identitu od 60. rokov 20. storočia profiluje predovšetkým voľné grafické umenie. Popri historickom ohliadnutí výstava prezentuje aj budúcu podobu galérie – konkrétne výsledky architektonickej súťaže návrhov na novú expozíciu grafiky.

Zámerom galérie je zriadenie dlhodobej, flexibilne koncipovanej expozície grafického umenia a sprístupnenie grafického archívu priamo v historických priestoroch Bethlenovho domu. Tento cieľ nadväzuje na viac ako šesť desaťročí systematického vedeckovýskumného spracovania, prezentácie a cieľavedomej akvizičnej činnosti. Počas svojej existencie galéria vybudovala unikátny fond, ktorý dnes zahŕňa takmer 10 000 diel domáceho i zahraničného grafického umenia 20. a 21. storočia.

Kvalita budúcich prezentačných priestorov však nezávisí len od samotných umeleckých diel, ale aj od invenčného architektonického riešenia. Úlohou architektov bolo materiálne zhmotniť kurátorskú koncepciu a navrhnuť pre diela na papieri bezpečné prostredie, ktoré diváctvu zaručí umelecký zážitok. Z tohto dôvodu galéria v roku 2026 vyhlásila architektonickú súťaž návrhov. Spomedzi 25 prihlásených autorských kolektívov postúpili do druhého kola tri finálové tímy, ktorých súťažné projekty si môžete detailne prezrieť na tejto výstave. Porota súťaže určila výsledné poradie: 1. miesto – Liška a spol. s r. o. (Mgr. art. Peter Liška, Mgr. art. Matúš Lelovský, Ing. arch. Róbert Bakyta), 2. miesto – Marková a kol. (Ing. arch. Natália Marková, Ing. arch. Ivana Fabiánová, Ing. arch. Ivan Kanich), 3. miesto – Ing. arch. Jakub Kopec, ArtD.

Architektonické zadanie kládlo dôraz na to, aby nová expozícia nebola statická. Jej flexibilný charakter počíta s cyklickou obmenou vystavených zbierkových predmetov. Tento dynamický model prezentácie ponúkne diváctvu pri každej opakovanej návšteve nový kontextuálny zážitok a dôvod na návrat do galérie. Detailné teoretické východiská a podrobnosti o celom zámere nájdete vo vystavenom kurátorskom librete k expozícii.

Súčasný zámery inštitúcie priamo nadväzujú na odbornú kontinuitu a prácu predchádzajúcich generácií kolegov a kolegyň. Pri príležitosti výročia galérie by sme radi vyjadrili uznanie ich úsiliu,

bez ktorého by dnes nebolo možné formulovať nové plány. Časť výstavy preto retrospektívne reflektuje poslednú stálu expozíciu grafiky, ktorá bola v priestoroch Bethlenovho domu prístupná verejnosti v roku 2006.

Kurátorskú koncepciu vtedajšia riaditeľka galérie PhDr. Alena Vrbanová, PhD., realizovala pod názvom Slovenská grafika 20. storočia, pričom architektonické riešenie expozície navrhol Mgr. art. Marek Kvetan. Aktuálna výstava prezentuje výber z vtedajšej selekcie diel v ich pôvodnej adjustácii. Súčasťou prezentácie je aj dobový katalóg, ktorý návštevníkom dokumentuje vtedajšie priestorové usporiadanie, ideové a historické východiská expozície.

Návštevníctvo tak získa možnosť konfrontovať historické metodológie s aktuálnymi trendmi a v priamom dialogickom vzťahu môže porovnať, ako sa za uplynulé dve desaťročia transformoval prístup k priestorovému a ideovému stvárneniu galerijnej expozície.

– Zuzana Majlingová